

Kotkan kaupungin rataverkon työ - ja turvallisuusohje

Versio 3.0

Anu Heinikoski

Käyttöön 26.3.2024

1. Yleistä

- 1.1 Johdanto ja tarkoitus
- 1.2 Yhteystiedot

2. Henkilökohtaiset varusteet

- 2.1 Työskentely rautatiealueella
- 2.2 Vierailijat

3. Pätevyudet ja kelpoisuus

- 3.1 Pätevyys ja kelpoisuus
- 3.2 Alkoholi ja huumaavat aineet
- 3.3 Käytettävä kieli

4. Vaihtotyö

- 4.1 Lupa vaihtotyöhön
- 4.2 Paikallaan pysymisen varmistaminen
- 4.3 Vaihteen aukiajo
- 4.4 Vaaralliset aineet

5. Ratatyö

- 5.1 Ratatyö toisen luokan liikenteenohjauksen alueella
- 5.2 Lupa ratatyöhön toisen luokan liikenteenohjauksen alueella
- 5.3 Työselostus ratatyöstä
- 5.4 Ratatyön päättäminen
- 5.5 Turvamies
- 5.6 Tulityö

6. Sähkörata

- 6.1 Liikkuminen ja työskentely sähköradalla
- 6.2 Jännitekatko

7. Käsiopasteet

- 7.1 Vaara
- 7.2 Seis

8. Vihellinopasteet

8.1 Juna tulee

8.2 Vedän

8.3 Työnnän

9. Onnettomuus ja vaaratilanteet

1. Yleistä

1.1 Johdanto ja tarkoitus

Kotkan kaupungin raiteiston työ- ja turvallisuusohje noudattaa kulloinkin voimassa olevia Väyläviraston ohjeita (Radanpidon turvallisuusohjeet TURO, Sähkörataohjeet ja Junaliikenteen ja vaihtotyön turvallisuussäännöt Jt).

Liikennöitsijän ja ratatyöstä vastaavan on ennen työn aloittamista tutustuttava paikallisiin olosuhteisiin sekä varmistettava, että heillä on käytössään viimeisin versio Kotkan kaupungin työ - ja turvallisuusohjeesta sekä tarvittaessa kunnossapitosuunnitelmasta.

1.2 Yhteystiedot

Kunnossapitopäällikkö

Anu Heinikoski 044 702 4386 anu.heinikoski@kotka.fi

Kaupungininsinööri

Sara Vilander 040 706 4441 sara.vilander@kotka.fi

Tekninen johtaja

Päivi Ala-Vannesluoma 040 120 8764 paivi.ala-vannesluoma@kotka.fi

2. Henkilökohtaiset varusteet

2.1 Työskentely rautatiealueella

Rautatiealueella saavat liikkua ja työskennellä vain ratatyöturvallisuuspätevyden (Turva) omaavat henkilöt työtehtävien niin edellyttäessä.

Rautatiealueella noudetaan henkilönsuojaimien käytössä valtioneuvoston asetusta rakennustyön turvallisuudesta (VNa 205/2009) /7/ sekä valtioneuvoston asetusta henkilönsuojainten valinnasta ja käytöstä työssä (VNa 427/2021) /8/.

Rautatiealueella pitää käyttää standardin SFS-EN ISO 20471 tai SFS-EN 471 mukaista, CE-merkittyä, luokan 2 tai 3 varoitusvaatetusta. Uusien hankittavien varoitusvaatteiden pitää olla standardin SFS-EN ISO 20471 mukaisia. Muiden kuin turvamiehen varoitusvaatetuksen värin tulee olla keltainen.

Oranssia väriä saa rautatiealueella ja sen läheisyydessä käyttää ainoastaan turvamiestehtävään määrätyn henkilön varoitusvaatetuksessa. Muun henkilön kuin turvamiehen suojakypärän väri ei saa olla oranssi.

Turvamies

Vaihto -ja ratatyö

Kuvat: Väylävirasto

2.2 Vierailijat

Vierailijalta ei vaadita ratatyöturvallisuuspätevyyttä, eikä perehdyttämistä työmaahan. Vierailijalla on oltava isäntä, joka vastaa vierailijan riittävästä turvallisuusperehdyttämisestä ja huolehtii turvallisuusjärjestelyistä.

Vierailijoilla pitää olla vähintään vastaava varoitusvaatetus, suojakypärä ja tarvittaessa muut henkilökohtaiset suojaimet. Isäntä vastaa siitä, että vierailijalla on suojaimet käytettävissä ja niitä käytetään ohjeiden mukaisesti.

Vierailija saa liikkua vain valvotusti rautatiealueella.

3.1 Pätevydet ja kelpoisuudet

Liikennöitsijän ja ratatyöstä vastaavan on varmistettava, että heidän henkilöstöllään on tarvittava pätevyys ja kelpoisuus kyseiseen tehtävään.

3.2 Alkoholi ja huumaavat aineet

Rautatiealueella tehtävissä töissä on alkoholin ja muiden huumaavien aineiden alaisena työskentely kielletty.

Jokaisella työnantajalla on velvollisuus tehdä päihdevalvontaa oman työmaansa osalta.

3.3 Käytettävä kieli

Rautatieturvallisuusasioista viestitään eri osapuolten kesken suomen kielellä pois lukien viestintätilanteet, joissa on ohjeistettu käyttämään kansainvälisiä foneettisia aakkosia.

Työskentelyn kohdistuessa Kotkan kaupungin raiteistoon pitää siellä toimivassa työryhmässä olla paikalla aina vähintään yksi henkilö, jolla on rautatieturvallisuuden töiden osalta riittävä suomen kielen taito. Tämä henkilö vastaa työryhmän viestinnästä.

Työnantajan pitää huolehtia, että työntekijä saa riittävät turvallisuustiedot ja työmaahan perehdyttämisen kielellä, jota työntekijä hallitsee hyvin. Työnantajan pitää huolehtia työmaalla jaettavan rautatieturvallisuus- ja työturvallisuusohjeiden kääntämisestä tälle kielelle.

4. Vaihtotyö

4.1 Lupa vaihtotyöhön

Kotkan kaupungin käytössä oleva rataverkko on 2. luokan liikenneohjauksen aluetta, jossa jokainen yksikkö vastaa omasta liikkumisestaan.

Vaihtotyössä on noudatettava Väyläviraston ohjeita mm. Junaliikenteen ja vaihtotyön turvallisuussäännöt (Jt), Radanpidon turvallisuusohjeita (TURO), Sähkörataohjeet sekä tätä Kotkan kaupungin raiteiston työ- ja turvallisuusohjetta.

Vaihtotyöllä tarkoitetaan liikennöintiä vaihtotyöstä annettujen määräysten ja ohjeiden mukaisesti.

Rataverkonkäyttösopimus oikeuttaa käyttösopimuksen mukaiseen vaihtotyöhön.

Vaihtotyössä on käytettävä vähintään kalustoyksikön puskinvaloja. Työnnettäessä vaunuja pimeänä aikana valaistun alueen ulkopuolella, on yksikön havaittavuudesta varmistuttava esim. käyttämällä otsa- tai taskulamppua tai kaluston loppuopastevaloja.

Vaihtotyössä Kotkan kaupungin raiteistolla on käytettävä kaluston käyttäjarruja.

4.2 Paikallaan pysymisen varmistaminen

Liikennöitsijän on varmistettava kaluston paikallaan pysyminen. Kalustoa, jonka paikallaan pysymistä ei ole varmistettu, ei saa jättää vaille valvontaa.

Paikallaan pysyminen tulee varmistaa riittävällä määrällä tähän tarkoitettuja laitteita (esim. seisontajarru) ja/tai varusteita (esim. pysäytyskenkä).

Seisontaraide on valittava siten, ettei kalusto haittaa tai vaaranna muuta liikennettä. Paikallaan pysymisen varmistamisessa tulee huomioida radan kaltevuus sekä ympäristö- ja sääolosuhteet.

Kalustoa saa pysäköidä vain siten, että se ei estä liikennettä paloteillä, rautatien tasoristeyksissä, alueilla, jotka on tarkoitettu tieliikenteen käyttöön raiteiden ylittämistä varten eikä vaihdealueilla.

4.3 Vaihteen aukiajo

Auki ajetussa lyhyessä vaihteessa toisen luokan liikenteenohjauksen alueella saa liikennöidä enintään nopeudella 5 km/h, jos kuljettaja tai vaihtotyönjohtaja toteaa liikennöinnin mahdolliseksi.

Vaihteen aukiajosta on ilmoitettava Kotkan kaupungin ratatyöstä vastaavalle.

4.4 Vaaralliset aineet

Kotkan kaupunginraiteet ovat läpiajoraiteita eikä niillä käsitellään tai tilapäisesti säilytetä VAK-lain 541/2023 tarkoittamia vaarallisia aineita sisältäviä vaunuja.

5. Ratatyö

5.1 Ratatyö 2. luokan liikenteenohjauksen alueella

[Ratatyöstä ei tehdä ennakkosuunnitelmaa tai RT- ilmoitusta.](#)

5.2 Lupa ratatyöhön 2. luokan liikenteenohjauksen alueella

Suunnitellusta ratatyöstä on ennakkoon sovittava ja lupa saatava Kotkan kaupungin rataverkosta vastaavalta henkilöltä tai taholta, jolle hän on antanut luvan. Lupa voidaan käsitellä ja myöntää Lupapiste.fi -järjestelmä kautta.

Liikennöitsijöitä ja muita osapuolia tulee informoida etukäteen ratatyöstä mahdollisesti aiheutuvasta liikennehaitasta.

Alueen ratatyövastaava vastaa itsenäisesti ratatyöstä ja sen suojaamisesta liikennöinniltä.

Ratatyön suojaamiseksi ratatyövastaavan on ennen ratatyön aloittamista asetettava tilapäinen nopeusrajoitus siten, että raiteen nopeus on enintään 10 km/h.

Liikkuvien yksiköiden pääsy alueelle, jolla ei voi liikennöidä, on estettävä Seis-levyllä tai lukitsemalla vaihde suojaavaan asentoon.

Ratatyöstä vastaavan on ennen työn aloittamista ja tarvittaessa myös työn aikana perehdytettävä ratatyöhön osallistuva henkilöstönsä tähän ohjeeseen ja kyseisen työn

olosuhteisiin sekä työhön liittyviin vaaroihin. Ratatyössä on noudatettava Kotkan kaupungin antamia ohjeita.

Ratatyöstä vastuullisen tahon on:

- Varmistettava ratatyön suojaaminen siten, että siitä ei aiheudu vaaraa vaihtotyölle.
- Tarvittaessa estettävä vaihtotyö.
- Varmistettava, että ennen vaihtotyön sallimista on ratatyön kohteena ollut alue liikennöitävässä kunnossa.

Ratatyöstä vastuullisen tahon on ilmoitettava heti, kun on mahdollista Kotkan kaupungin ratatyöstä vastaavalle henkilölle ratatyön aikana tapahtuvista muutoksista:

- Raiteiden käytettävyyteen.
- Työn keston, - työn päättymiseen.
- Työstä vastaavan tahon yhteystietojen muuttumisesta.

5.3 Työselostus ratatyöstä

Työselostuksen tarkoituksena on, että ratatyövastaava kertoo keskeiset ratatyöhön liittyvät asiat kaikille ratatyöhön osallistuville henkilöille.

Työselostuksen sisältö:

- Ratatyöalue ja sen rajat
- Ratatyövastaavan toimet ratatyön suojaamiseksi ja turvaamiseksi
- Ratatyöhön osallistuvat työryhmät, työkoneet ja liikkuva kalusto
- Mahdolliset jännitekatkot kestoineen sekä jännitteettömät alueet
- Ratatyön suunniteltu päättymisaika
- Lupa töiden aloittamiseksi

Jos työn aikana, jokin annetun työselostuksen asiasisällöstä muuttuu, on muutoksesta ja sen vaikutuksesta kerrottava niille työryhmän jäsenille ja mahdollisille työryhmien yhteyshenkilöille, joihin muutos vaikuttaa.

5.4 Ratatyön päättäminen

Ennen ratatyön päättämistä on tarkastettava radan liikennöitävyys. Radan liikennöitävyyden tarkastamisesta vastaa ratatyöstä vastaava. Tarkastustehtävän suorittaa henkilö, joilla on tehtävän edellyttämä pätevyys ja osaaminen. Tarkastuksesta tehdään tarkastuspöytäkirja.

5.5 Turvamies

Turvamiestoiminnalla turvataan työtä, joka ei ole ratatyötä. Turvamiestoiminta jaetaan eri menettelyihin sen mukaan, tehdäänkö töitä RSU:n sisä- vai ulkopuolella. Turvamieheltä vaaditaan turvamieskoulutus (T-mies), jotta hän voi toimia turvamiestehtävässä ja tieliikenteen ohjaajina tasoristeyksissä.

Turvamiestä tulee käyttää RSU:n sisäpuolella seuraavissa tilanteissa:

- Liikennöidyn raiteen RSU:ssa tehdään työtä jalkaisin, eikä raiteella ole ratatyölupaa.
- Työkoneella tehdään töitä raiteella, jolla on ratatyölupa, ja työkoneen tai liikkuvan kaluston työskentelyulottuma ulottuu (työkone, liikkuva kalusto, sen osa tai taakka saattaa käyttäjän tekemän virheen tai toimintahäiriön seurauksena ulottua) liikennöidyn raiteen RSU:an.

Turvamiehen on annettava varoitus turvattaville henkilöille ja työkoneille lähestyvistä yksiköistä. Turvamiehen tulee voida antaa varoitus yhdenaikaisesti kaikille henkilöille ja työkoneille.

Kun turvamies varoittaa lähestyvistä yksiköistä, hänen on huomioitava varoituksen antamiseen kuluva aika siten, että toissijaiselle varoitustavalle tai varoituksen toistamiselle jää tarvittaessa riittävästi aikaa. Turvamiestoiminnassa varoittamisessa ja varoituksen välityksessä on oltava käytettävissä vähintään kaksi toisistaan riippumatonta tapaa.

Työssä saa käyttää vain työkaluja, jotka ovat nopeasti käsin siirrettävissä RSU:n ulkopuolelle yhden henkilön toimesta.

5.6 Tulityö

Lupa tulityöhön on saatava Kotkan kaupungin ratatyöstä vastaavalta henkilöltä. Tulityöstä, on informoitava liikennöitsijää hyvissä ajoin ennen suunnitellun tulityön aloittamista.

Rautatiealueella tulityön vaara-alue on 7 metriä mitattuna työstettävästä kohteesta. Raiteen katsotaan olevan vaara-alueen ulkopuolella, jos sen lähin kisko on yli 7 metrin etäisyydellä työstettävästä kohteesta. Vaara-alue pitää määrittää laajemmaksi, mikäli tulityö voi aiheuttaa vaaraa edellä mainittua vaara-aluetta laajemmalla alueella.

Tulityön aikana vaara-alueella ei saa olla eikä sen läpi saa kuljettaa VAK-kalustoa. Tulityö keskeytetään, ennen kuin ilmoitetulle vaara-alueelle ohjataan VAK-kalustoa.

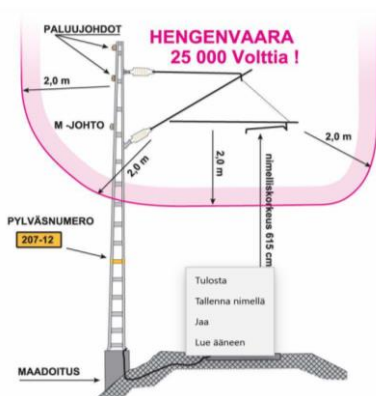
6. Sähkörata

6.1 Liikkuminen ja työskentely sähköradalla

Kotkan kaupungilla on sähkörataa kantasatamassa noin 100 m, jonka sähkölaitteiden kunnossapidosta vastaa Väylävirasto.

Sähköradalla työskentelyn ehdot ja toimintaohjeet on annettu Liikenneviraston Sähkörataohjeessa /4/. Urakoitsija vastaa toimintaohjeen noudattamisesta.

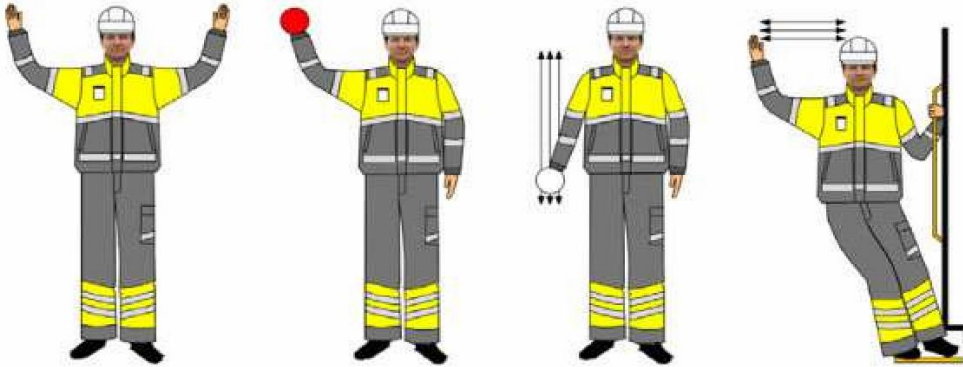
Työnantajan on perehdytettävä sähköradalla työskentelevät henkilöt sähköraitaan ja sitä koskeviin sähkötyöturvallisuusohjeisiin. Lisäksi työnantajan on annettava kohdekohtaista perehdytystä työtehtävien edellyttämässä laajuudessa.

Kuva: Väylävirasto

7.2 Seis:

Seis voidaan antaa seuraavasti.

Kuva: Väylävirasto

Molemmat kädet pidetään ylös kohotettuina. Punainen valo pidetään paikallaan. Valkoinen valo viedään hitaasti ylös ja alas. Kättä liikutetaan sivusuunnassa hitaasti.

Suullisesti annettuna Seis on **"Punainen"**. Seis tarkoittaa, että liike on pysäytettävä.

8. Vihellinopasteet

8.1 Juna tulee:

Junaliikenne ja vaihtotyö (annetaan tarvittaessa).

Annetaan pitkänä korkeaäänisenä vihellin äänimerkkinä (varokaa junaa/vaihtotyöyksikköä).

8.2 Vedän:

Vaihtotyössä vedän opaste, annetaan lyhyenä korkeaäänisenä vihellin äänimerkkinä (vaihtotyöyksikkö lähtee vetämään vaunuja).

8.3 Työnnän:

Vaihtotyössä työnnän opaste, annetaan kahtena perättäisenä lyhyenä korkeaäänisenä äänimerkkinä (vaihtotyöyksikkö alkaa työntää vaunuja).

9. Onnettomuus ja vaaratilanteet

Onnettomuus- ja vaaratilanteesta on ensin ilmoitettava yleiseen hätänumeroon 112 ja sen jälkeen tarvittaessa ratapihaohjaukseen.

Henkilöstön viestintä- ja toimintatasot hätätilanteissa:

- Tiedottaminen tai varoittaminen, liikennöinti ja ratatyö, jatkuu normaalisti
- Varoittaminen, toiminnan keskeyttäminen ratatyössä
- Vaara - opaste kaiken liikennöinnin ja ratatyön pysäyttäminen.

Tilannearvion mukaisesti tarvittaessa myös

- onnettomuusilmoitukset rautatieturvallisuus@traficom.fi ja OTKES
- Raivaus ym. kaluston käsittely apua Väylän raivausryhmä /Kouvolan liikenteenohjaus